

КАФЕДРА КОМПОЗИЦІЇ ТА ІНСТРУМЕНТУВАННЯ

СИЛАБУС

з дисципліни «ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВО»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	1
Ступінь освіти	бакалавр	Семестр	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	3
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	32
Освітньо-професійна програма	Хорове та оперно-симфонічне диригування	Лекції	-
		Семінари	-
		Практичні	32
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	58
Статус	обов'язкова	Семестровий контроль	Екзамен – 1 семестр

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Гайденко Ігор Анатолійович, доцент
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/composition/Gaidenko.pdf
E-mail	ihaidenko@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни.

Силабус навчальної дисципліни «Інструментознавство» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Хорове та оперно-симфонічне диригування». Силабус визначає обсяг знань здобувачів, алгоритм вивчення дисципліни «Інструментознавство», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою навчальної дисципліни є вивчення технічних і виразових можливостей музичних інструментів симфонічного оркестру, тембрових груп, логіки будови оркестрової тканини, типів фактур, оркестрових функцій, оркестрових складів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- органологічну специфіку інструментів симфонічного оркестру;
- партитурну систему;
- склади оркестру;
- навчально-методичну та наукову літературу у даній галузі;
- музично-теоретичну термінологію мовами оформлення партитури;
- зразки використання інструментів у творах для оркестру композиторів XVI–XXI ст.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **уміти:**

- аудіально визначати інструменти симфонічного оркестру;
- визначати склад оркестру;
- визначати тип оркестрової фактури, оркестрові функції;
- перекладати музичну термінологію з іноземної мови — назви інструментів, штрихи, динаміку, інші позначки;
- робити аналіз зразків симфонічної музики з позиції логіки використання інструментальних тембрів по горизонталі і вертикалі.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних компетентностей:**

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована

на формування **фахових компетентностей**:

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності..

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську / лекторську / аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів** навчання:

ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем.

Тема 1. Симфонічний оркестр: склади, групи, розташування оркестру на сцені.

Тема 2. Партитурна система.

Тема 3. Струнно-смичкові інструменти симфонічного оркестру: загальна характеристика. Скрипка, альт, віолончель, контрабас.

Тема 4. Група дерев'яних духових інструментів: загальна характеристика. Сімейства флейт, гобоїв, кларнетів, фаготів.

Тема 5. Група мідних духових інструментів: загальна характеристика. Валторна, труба, тромбон, туба, корнет, саксофон.

Тема 6. Група ударних інструментів: загальна характеристика. Ударні інструменти з визначеною висотою звука. Ударні без визначеної висоти.

Тема 7. Клавійні і щипкові інструменти. Арфа, фортепіано, челеста, клавесин.

Тема 8. Орган.

Тема 9. Елементи оркестрової фактури, оркестрові функції.

Тема 10. Типи оркестрової фактури.

Форми та технології навчання.

Практичні заняття, на яких здійснюється вивчення будови, складів симфонічного оркестру, технічних та виразових можливостей музичних інструментів, прикладів їх використання у партитурах з точки зору функцій; аналіз методичної і наукової літератури; аналіз партитур.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти аналізують партитури сучасних творів; інструментують із застосуванням сучасних прийомів і технік; поглиблюють теоретичні знання шляхом опрацювання методичної і наукової літератури.

Навчальні ресурси.

Навчання проводиться за допомогою сервісів Google Meet (відеотелефонний зв'язок), платформи Zoom, Google Drive (сховище даних). Для забезпечення освітнього процесу додатково використовується навчальна платформа, призначена для створення персоналізованих навчальних середовищ – Moodle. Платформа використовується на основі ліцензії GNU General Public License.

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger, Telegram тощо.

Система оцінювання.

<u>Кількість балів</u>	<u>Національна шкала</u>	<u>ECTS шкала</u>
90–100	<u>Відмінно</u>	A
82–89	<u>Добре</u>	B
75–81	<u>Добре</u>	C
64–74	<u>Задовільно</u>	D
60–63	<u>Задовільно</u>	E
35–59	<u>Незадовільно</u>	FX
1–34	<u>Незадовільно</u>	F

Критерії оцінювання знань і умінь здобувачів освіти.

90–100–А – відмінно: засвоєння програми курсу в повному обсязі на високому належному якісному рівні; знання у повному обсязі технічних і виразових можливостей музичних інструментів, складів оркестрів, фактур, функцій, термінології, прикладів використання. відповідь повна з незначними недоліками.

82–89–В – добре: засвоєння програми курсу в повному обсязі на належному якісному рівні, із деякими зменшеним показником якості опанування дисципліни в окремих питаннях; відповідь має деякі недоліки (2-3 помилки).

75–81–С – добре: засвоєння програми курсу в повному обсязі на середньому рівні, зі зменшеним показником якості опанування дисципліни в окремих питаннях; відповідь неповна з численними недоліками (4-5 помилки).

64–74–D – задовільно: програма курсу засвоєна на середньому рівні, із наявністю певних недоліків; відповідь фрагментарна, з великою кількістю (5-6) помилок.

60–63–Е – задовільно: програма курсу засвоєна на посередньому, поверхневому рівні, зі значними пробілами; відповідь задовольняє мінімальним критеріям, з великою кількістю недоліків і помилок (від 7).

35–59–FX – незадовільно (з можливістю повторного складання): програма курсу засвоєна фрагментарно, поверхневий рівень ознайомленості зі складовими програми, знання та вміння є недостатніми для опанування матеріалу курсу; в усних відповідях здобувач демонструє низький рівень знань матеріалу навчальної дисципліни.

0–34–F – незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни): програма курсу не засвоєна, немає належного орієнтування та обізнаності в матеріалі курсу; в усних відповідях здобувач демонструє вкрай низький рівень знань матеріалу навчальної дисципліни.

Екзамен у 1 семестрі передбачає усну відповідь на 2 питання за екзаменаційним білетом, виконання практичного завдання за партитурою (аналіз партитури за визначеним параметром: склад оркестру, переклад позначок, визначення типу оркестрової фактури, оркестрових функцій тощо).

Інклюзивне навчання.

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів освіти у міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу.

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» 2 та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І.П.Котляревського»

<http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/%96.pdf>)

Рекомендована література.

1. Гайденко А.П. Інструментознавство та основи теорії інструментування: Підручник. Х. : Майдан, 2010. 156 с.
2. Дrajниця Л. Інструментознавство: (інструменти духових оркестрів): навчальний посібник. Міністерство культури і туризму України, Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. Львів : ЗУКЦ, 2011. 167 с. : іл.
3. Клебанов Д. Лекції з інструментування : навч. посіб. Ред і доп. Турнеєв С., пер. Романюк І. Харків : «Естет Принт», 2019. 80 с.
4. Хащеватська С.С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV р. а. Вінниця: Нова книга. 2008. 256 с.
5. Adler S. The Study of Orchestration. New York, London: W.W.Norton and Company. 1989.
6. Berlioz H. Treatise on Instrumentation. New York : Edwin F.Kalmus. 1991. 432 p.
7. Piston W. Orchestration. London: Victor Gollancz LTD. 1969. 477 p.